

De adviesraden in België

Pijler van de democratie en politieke meerwaarde

Overleg en dialoog voor een participatief en inclusief beleid

Onze boodschap aan politici

De adviesraden doen meer dan alleen adviseren. Ze leveren een essentiële bijdrage aan de goede werking van de Belgische democratie. Deze bijdrage vereist een relatie van wederzijds respect en doordachte samenwerking tussen de politici en de raden, te beginnen met het aandachtig in overweging nemen van de adviezen, door verkozenen en beleidsmakers.

Opdat ze hun opdracht op een relevante en nuttige wijze zouden kunnen vervullen, hebben de adviesraden en hun leden voldoende ondersteuning en goede werkomstandigheden nodig. Het gaat daarbij in het bijzonder over **genoeg tijd voor overleg, voldoende nauwkeurig geformuleerde adviesvragen** en het in een **zo vroeg mogelijk stadium bij het besluitvormingsproces** betrokken worden, niet wanneer de beslissingen al zijn genomen.

Door de erkenning van de rol en het werk van zijn adviesraden heeft België een model van **participatief en inclusief bestuur** ontwikkeld dat van onschatbare waarde is om de huidige en toekomstige uitdagingen aan te gaan en een evenwichtig en duurzaam beleid te implementeren. Op die manier neemt de overheid beter geïnformeerde en transparantere beslissingen **die het vertrouwen van de bevolking in het besluitvormingsproces versterken** en leiden tot een meer competitieve, rechtvaardige, inclusieve, veerkrachtige en duurzame samenleving.

Om het potentieel van de adviesraden en de instrumenten van een meer participatieve democratie zo effectief mogelijk te benutten, is het belangrijk dat de verkozenen er vertrouwd mee zijn en hun voordelen en werkwijzen goed kennen. Dat is het doel van dit document.

Benoît Bayenet
Voorzitter
Centrale Raad voor het
Bedrijfsleven

Rudi Delarue
Voorzitter
Nationale Arbeidsraad

Patrick Dupriez
Voorzitter
Federale Raad voor
Duurzame Ontwikkeling

Onze maatschappij moet het hoofd bieden aan een aantal onzekerheden en uitdagingen van niet te onderschatten omvang. Ecologische, technologische en demografische transitie zullen ons sociaal-economisch ontwikkelingsmodel en onze maatschappelijke organisatie drastisch veranderen. Weloverwogen bestuur met een collectief opgenomen verantwoordelijkheid is dan ook essentieel om verdere polarisatie van de samenleving te voorkomen. In dit opzicht kunnen de adviesfunctie van en de dialoog binnen en met het maatschappelijk middenveld een belangrijke rol spelen.

Een zeer Belgische geschiedenis van democratie

De adviesfunctie is een mechanisme voor dialoog tussen actoren van het maatschappelijk middenveld en politiek dat bijdraagt tot de ontwikkeling van een evenwichtig overheidsbeleid en van sociale cohesie.

Ze past binnen een lange Belgische overlegtraditie die teruggaat tot de 19de eeuw. De sociale en economische spanningen van die tijd leidden tot het besef dat een gestructureerde dialoog tussen werknemers, werkgevers en de overheid noodzakelijk is. Sindsdien zijn het wettelijk kader, de opdrachten, de thema's en de bij deze georganiseerde dialogen betrokken actoren geleidelijk gediversifieerd en uitgebreid om de kwaliteit van de Belgische democratie te versterken.

De talrijke voordelen

De adviesorganen ondersteunen het beleid en de samenleving in het algemeen. Ze laten de deelnemende organisaties toe om het overheidsbeleid te verbeteren via overlegde standpunten op basis van hun terreinkennis en de inbreng van de academische wereld. Deze manier van werken bevordert dan ook de ontwikkeling van het publieke debat.

Onderliggend zorgt de dialoog tussen diverse actoren, verrijkt met wetenschappelijke input, voor een beter inzicht in de positie en de visie van de andere groepen en voor een rijkere visie, die leidt tot een meer relevante actie. Deze onafhankelijke expertise en evenwichtige adviezen, die uiteenlopende belangen en standpunten in rekening brengen, laten de overheid toe om de kwaliteit van het gevoerde beleid te verbeteren. Zo kan het draagvlak voor beleid groter worden, wat de sociale cohesie en de gezamenlijke inzet voor gemeenschappelijke doelen versterkt.

De adviesfunctie vergemakkelijkt ook de evaluatie en de bijsturing van het overheidsbeleid, wat steeds crucialer wordt, gezien de complexiteit van de uitdagingen voor onze samenleving. Op die manier versterkt ze de legitimiteit van het beleid, het vertrouwen in de toekomst en de aanvaarding van de noodzakelijke veranderingen door alle betrokkenen. Ten slotte draagt ze bij aan de ontwikkeling van een gemeenschappelijk verhaal dat zin geeft aan het gevoerde beleid en aan de ervaring van burgers en economische en sociale actoren.

1. De Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB)

1.1. Missie

De CRB werd in 1948 opgericht als onafhankelijk adviesorgaan met als doel de sociale verhoudingen te herstellen en te stabiliseren. Tegenwoordig speelt de raad een sleutelrol in het sociaal-economisch beleid. De CRB bevordert consensus tussen zijn leden over economische en sociale kwesties en adviseert over duurzame groei op sociaal, financieel en ecologisch gebied. Het is een platform voor dialoog tussen de samenleving en de politiek, draagt bij aan de uitvoering van de akkoorden van de Groep van 10, legt rapporten en adviezen voor aan de regering en draagt bij aan het publieke debat.

1.2. Samenstelling

De CRB bestaat uit vertegenwoordigers van de belangrijkste werkgeversorganisaties (inclusief vertegenwoordigers van zelfstandigen en van vrije beroepen) en van de vakbonden, zowel op interprofessioneel als op sectoraal niveau. De bijzondere raadgevende commissies van de CRB omvatten ook vertegenwoordigers van consumentenverenigingen en van gespecialiseerde verenigingen. Ze omvatten ook vertegenwoordigers van de academische wereld in de verschillende domeinen waarop de werkzaamheden betrekking hebben, en vertegenwoordigers van reguleringsinstanties zoals het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT).

1.3. Werking

De CRB stelt verslagen op met analyses van de uitdagingen waarvoor beleidsmakers staan en de mogelijke oplossingen met hun voor- en nadelen. Deze verslagen koppelen de bekommernissen van de verschillende betrokken organisaties aan wetenschappelijke analyses en geven betekenis aan de sociaal-economische beleidskeuzes. De

diversiteit binnen de CRB garandeert de onpartijdigheid en volledigheid van de verslagen, die een nuttige bron zijn voor een geïnformeerd debat binnen de regering, het parlement en de media. Op basis van deze verslagen brengt de CRB adviezen uit die de consensus van haar leden over beleidsaanbevelingen weerspiegelen. De CRB is ook een platform voor overleg tussen de overheid en internationale organisaties zoals de Europese Commissie.

Sinds 2014 valt de werking van de CRB onder de bepalingen van Boek XIII van het Wetboek van economisch recht, dat het overleg tussen de overheid en de economische actoren structureert. Dit boek versterkt de overkoepelende functie van de CRB en geeft concreet vorm aan de oprichting van bijzondere raadgevende commissies (brc's), die autonoom werken binnen het kader van hun bevoegdheden en van hun structuur. Voor bepaalde sociaal-economische thema's is het verplicht om het advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven in te winnen. Het secretariaat van de CRB heeft een unieke expertise op het gebied van loonvorming, productiviteit en de economische en financiële informatie die aan de ondernemingsraad moet worden verstrekt.

1.4. Contact

Website: <https://www.ccecrb.fgov.be/>

Contact: mail@ccecrb.fgov.be

2. De Nationale Arbeidsraad

2.1. Missie

De Nationale Arbeidsraad (NAR), opgericht in 1952, is een onontbeerlijke speler om in de arbeidswereld te komen tot haalbare en gedragen oplossingen. De NAR speelt een sleutelrol bij het implementeren van evenwichtige, werkbare oplossingen voor arbeids- en sociale kwesties en coördineert verschillende kwesties door de verschillende belanghebbenden samen te brengen. Zijn missie is te streven naar evenwichtige oplossingen die rekening houden met de belangen van werkgevers en werknemers, met de situatie op en de noden van het terrein en met de nieuwe evoluties die zich voordoen in de wereld, de EU en in België. Die oplossingen moeten bovendien toepasbaar zijn in de praktijk. De standpunten en de cao's van de NAR bieden ruimte voor en houden rekening met de akkoorden op het niveau van de sectoren en de ondernemingen.

2.2. Samenstelling

De NAR is samengesteld uit de meest representatieve interprofessionele werknemers- en werkgeversorganisaties: de ACV, ABVV en ACLVB voor de werknemersorganisaties en het VBO, Unizo, UCM, Unisoc en de landbouwersorganisaties voor de werkgeversorganisaties.

2.3. Werking

De NAR is bij wet gemachtigd om adviezen uit te brengen en voorstellen te formuleren over federale sociale kwesties met betrekking tot de privésector, ter attentie van de Belgische regering of het parlement. Verschillende arbeids- en socialezekerheidswetten bepalen dat de NAR advies uitbrengt of voorstellen doet vooraleer de uitvoeringsbesluiten worden aangenomen. Die wetten behandelen onder andere arbeidsduur, arbeidsovereenkomsten, het begrip loon, de pensioenen ... Tot nu toe (2024) was meer dan 90% van de adviezen van de NAR unaniem.

Sinds 1968 heeft de NAR ook de bevoegdheid om cao's te sluiten, die de dezelfde waarde hebben als een wet wanneer ze algemeen bindend verklaard worden. De NAR kan ook adviezen uitbrengen over geschillen tussen paritaire comités.

De NAR brengt in samenwerking met alle betrokkenen aanbevelingen uit over ruimere, vaak multidisciplinaire onderwerpen, zoals de preventie van burn-out en de re-integratie van werknemers met gezondheidsproblemen. De NAR neemt ook een coördinerende rol op zich bijvoorbeeld bij de digitalisering van de sociale zekerheid (e-GOV 3.0), pilootprojecten inzake burn-out, of projecten rond innovatieve arbeidsorganisatie. De NAR bekijkt hij hoe EU-richtlijnen die verband houden met de arbeidswereld in Belgische wetgeving kunnen worden omgezet. Hij is het Belgisch contactpunt voor de Internationale Arbeidsorganisatie.

Door hun technische expertise, hun doorgedreven dossierkennis, hun kennis van het terrein, en hun uitgebreide nationale en internationale netwerk, leveren de sociale partners een grote meerwaarde. Ze staan ook garant voor een globale benadering van de dossiers, die rekening houdt met verschillende sectoren, ondernemingen en Europese en mondiale uitdagingen. Het zoeken naar een consensus is het fundamentele uitgangspunt in de werkzaamheden van de NAR. Deze aanpak draagt bij tot de sociale vrede, bevordert de samenwerking en bestrijdt op die manier de polarisatie in de maatschappij.

2.4. Contact

Website: <https://cnt-nar.be/nl>

Contact: CNTgreffe-NARgriffie@cnt-nar.be

3. De Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling

3.1. Missie

De FRDO belicht en ondersteunt de federale en Europese strategieën en beleidslijnen over duurzame ontwikkeling, in het bijzonder in uitvoering van de internationale verbintenissen van België. De activiteiten van de raad zijn gericht op het bevorderen en vergemakkelijken van het overleg, het inzetten van wetenschappelijke kennis en de communicatie over duurzame ontwikkeling door middel van dialoog. Duurzame ontwikkeling is daarbij gedefinieerd als de ontwikkeling die tegemoetkomt aan de noden van het heden, zonder de mogelijkheden van toekomstige generaties om in hun behoeften te voorzien in het gedrang te brengen.

3.2. Samenstelling

De leden van deze adviesraad vertegenwoordigen diverse groepen in de maatschappij : ngo's voor milieubescherming, ngo's voor ontwikkelings-samenwerking, werkgeversorganisaties, vakbonden, consumenten-organisaties, jeugdorganisaties. Er zijn ook waarnemende leden: Vrouwenraden, Nationale Bank van België, Federaal Planbureau, ...

Ook de wetenschappelijke wereld is actief in de FRDO via het voorzitterschap van de werkgroepen en de deelname aan de adviezen en activiteiten. Een aantal wetenschappers is actief lid van de raad. Daarnaast is er een pool van wetenschappers die kunnen opgeroepen worden voor afzonderlijke projecten.

3.3. Werking

De FRDO stelt adviezen op over het beleid inzake duurzame ontwikkeling waaraan vertegenwoordigers van de verschillende hierboven vermelde groepen bijdragen. De onderwerpen in de werkzaamheden van de raad zijn talrijk en evolueren met de actualiteit en de prioriteiten van zijn leden en de overheid. Het gaat onder meer over productnormen, energie en

klimaat, duurzame mobiliteit, biodiversiteit, de circulaire economie, de financiering van de transitie, De FRDO brengt adviezen uit, doet dienst als discussieforum (tussen vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, maar ook met de overheid) over duurzame ontwikkeling, informeert en sensibiliseert burgers en het maatschappelijk middenveld over duurzame ontwikkeling, stelt wetenschappelijke studies voor, organiseert seminars en rondetafelgesprekken, ...

De FRDO-adviezen kunnen op eigen initiatief of op verzoek van een lid van de federale regering of het parlement opgesteld worden. De FRDO werkt heel vaak samen met andere raden zoals de CRB en de NAR (federaal), maar ook met regionale raden zoals de Economische Sociale en Milieuraad (CESE) van Wallonië, Brupartners, de Milieuraad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Minaraad en de SERV (Sociaal-economische Raad van Vlaanderen). De FRDO baseert zijn werk bij voorkeur op wetenschappelijke analyses. Het merendeel van de werkzaamheden van de raad wordt daarom voorgezeten door de academische leden van de raad, die erover waken dat de teksten wetenschappelijk verantwoord zijn.

3.4. Contact

Website: <https://frdo-cfdd.be/fr/>

Contact: mail@frdo-cfdd.be

Tel 02/743 31 50

Copyright :

rawpixel - 123rf.com
rawpixel - 123rf.com
dylan Gillis - unsplash

Foto van [Dylan Gillis](#) op [Unsplash](#)

De digitale versie van deze brochure is beschikbaar op de websites van de drie raden.

Cette brochure est également disponible en français.

Verantw. uitg.: Marc Depoortere, Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling, Kruidtuinlaan 50/70, 1000 Brussel

Centrale Raad voor het Bedrijfsleven – Nationale Arbeidsraad – Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling